

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri foarte moderate.

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

La Nădlac.

Aceea ce s'a petrecut săptămâna aceasta la Nădlac, în comitatul Cenadului, pe drumul către Seghedin, — e un fapt mult mai însemnat decât o simplă campanie electorală.

Idealul nostru al naționalităților nemaghiare din țeară e acesta: să ne putem întovărăși, să ne putem înfrăți, nu ca frați de sânge, ceea-ce nu suntem, ci ca frați de suferințe, frați de luptă contra aceluiași opresor, iar suferința și opresiunea fac frați și din cei mai străini oameni, și-i uneste pentru combaterea potrivnicului comun.

Fruntașii popoarelor nemaghiare din țeară s'au pus în atingere unii cu alții încă demult. În atingerile lor s'au asigurat mereu unii pe alții despre aceea, că își vor fi buni și credincioși tovarăși de luptă. La 1895 au ținut, ca o pecetuire sărbătorească a acestor asigurări, și întâiul Congres de naționalități, chiar în capitala țării, în Pesta. Acolo au stabilit și un program comun, pe care se-l urmeze în luptele lor publice, politiciilor celor trei popoare aliate: Români, Slovaci și Sârbi.

Dar privilegiu a pogorî, cu acest program comun, și în popor și a cerca cu el în mână pulsul, inima poporului însuși, ca să se vadă de e și el încântat ori nu de alianța cărturarilor sei, — nu au avut. Nădlacul li-l'a îmbiat prin a jungerea în vacanță a cercului electoral de-acolo. Și cum Nădlacul e singurul cerc electoral în toată țeara, unde Românii se trăiască amestecați chiar cu amândouă celelalte popoare aliate: cu Slovaci și cu Sârbi, — mai mulți bărbați politici români, hotărîți a nu da uitării alianța cu cele două popoare, au folosit bine privilegiul și au pornit agitație în cerc în folosul alianței. Era chiar vorba să se candideze un fruntaș Slovac din Nădlac, și Românii și Sârbi să se-l spriginească. O neînțelegere însă și o intrigă, a zădărnicit acest plan original și bun. Și așa a rămas să se candideze un fruntaș Român, pentru a face școală de a deprinde poporul să nu mai arunce votul său în urnă străină! Și dl Dr. Ioan Suciu, fruntașul avocat din Arad, s'a jertfit așazicând acestei nobile idei și năsuințe, primind a fi dsa candidat chiar și în aceste împregiurări fără șanse de biruință. Intre împregiurări normale, n'ar fi fost eschisă nici biruința deplină, dat fiind că Românii cu Slovaci au majoritate față de Unguri.

Și proba promite a reuși des-

tu de mulțumitor: Slovaci s'au încălzit de Români și au pornit și ei între ei agitație pentru a sprigini candidatura națională, ba ci-că mulți din ei au plecat de capul lor prin conunele slovace vecine, pentru a îndemna și pe frații lor din acelea, să vie la urna cea nouă și nobilă: la cea naționalistă, — dând prin aceasta, probă frunțașilor acestor popoare, deputaților lor, cari au mare merit în arangearea frumoasei manifestări de aliare, că se meargă numai mână în mână, că cu știrea lor e, și din inimile lor, a popoarelor, vorbesc și lucrează, când se unesc pentru apărare împreună!

Numai cine nu vrea, nu vede însemnătatea acestui pas!

Procesul nostru II.

Se știe că în procesul nostru al II-lea, dl Iuliu V. Ioanovici a fost osândit, ca redactor responsabil, la 5 luni temniță ordinară pentru articolul „Sus inimile!” apărut după osândirea dela Cluj a dlor Dr. Casiu Maniu și Ioan Moța.

Contra osândei dl Dr. A. Vlad, apărătorul dlui Ioanovici, a înaintat recurs de nulitate la Curie.

Joi în 3 Martie Curia a pertractat recursul, și — a schimbat radical judecata tribunalului dela Cluj, ștergându-i dlui Ioanovici toată temnița și dându-i o pedeapsă de 300 cor.

Află, se vede, și Curia din cale-afară strașnică judecata tribunalului din Cluj, care nu mai slăbește din ani și jumătăți de ani de temniță pe cei țirîți de procuror naintea lui.

DI E. V. Moldovan.

Curia a întărit și ea pedeapsa de 3 luni arest de stat dictată dlui Vasile E. Moldovan de tribunalul din Cluj pentru articolul »Mene Tekel Phares« din »Tribuna«.

Pe cât aflăm dl V. E. Moldovan aflând de hotărîrea Curiei, va veni în curînd (din România unde e acum), ca să-și facă pedeapsa la Seghedin.

Mișcarea electorală din cercul Nădlacului.

Ajungînd vacant scaunul de deputat în dietă al cercului Nădlacului, — conducătorii partidelor străine și anume a partidului așa zis liberal care susține guvernul și ministerul de acum, cel care unde numai poate lovește în Români, — apoi conducătorii partidului așa zis »kossuthist«, cel care sbiară de se-i crepe plumăniile, că guvernul nu dă destul în Români și în Slovaci și în Sârbi, — conducătorii acestor partide s'au și luat la colindate prin cercul Nădlacului chemând tocmai pe Români, pe Slovaci și pe Sârbi ca să-și ajute să-și aleagă deputat »liberal«, ba »kossuthist«, ba nebunist, care după-ce are voturile Românului și Slovacului, se meargă în

dietă să lovească prin fel și fel de legi chiar în Români și Slovaci.

Și de zeci de ani, dela începutul erei constituționale, de când adecă se aleg deputați, — totdeauna Românii și Slovaci s'au lăsat duși ca o turmă slabă, când în tabăra »liberalului«, când în a »kossuthistului«, unul ca altul mai rău-voitor și Românilor și Slovacilor.

În fața acestor urite stări de lucruri, cei mai înflăcărați și buni apărători ai drepturilor și cinstei poporului nostru, au alergat la Nădlac și au știricit de mai vrea poporul român și cel slovac să se meargă și mai departe pe calea de oaiie percută, ori s'a trezit și în el dorul de a se arăta în fața lumii ca aceea ce e: **popor român** unul, **popor slovac** altul, și amîndoi împreună **frați de suferințe**, cari dându-și mâna unul altuia, voesc să-și dea voturile lor unui fiu iubit și credincios al neamului lor, care dacă i-ar ajuta D-zeu să iasă ales, apoi în dietă să spună domnilor ministri acolo în fața și în auzul lumii, că elceresă sefacă maimultă dreptate acestor popoare asuprite de stăpînirile, de guvernele de pe vremuri, să li-se deee și lor tot și tocmai în măsura în care se dă de pildă cutărui popor mai favorizat.

Și poporul român, ca și cel slovac, a zis prin rostul multor fi ai sei: **nu mai vrem să mergem pe căile greșite ale trecutului**, nu vrem să mai cinstim urna străină cu voturile noastre, ci noi, grosul poporului, **ne desfacem de greșitul obiceiului trecutului, și vom să ne adunăm în jurul unui candidat ales de noi, de un neam și de o credință cu noi!**

Și din această nobilă hotărîre a unei însemnate părți a celor mai buni alegători români, a pornit mișcarea de candidare a naționalistului Dr. Suciu, căruia strălucită isbîndă îi doreau!

Adunarea de candidare.

Aflînd de dorința grosului poporului, a celor mai mulți și celor mai neatârnatîtori alegători, alergat'au îndată la fața locului deputatul național al Dobrei, dl Dr. Aurel Vlad, însoțit de înflăcărații naționaliști: Dr. Ioan Suciu avocat în Arad, Vasilie Goldiș din Arad, Sever Bocu din Arad, avocatul Dr. Ghebelez, universitarul român G. Novacovici (Viena) și preotul Ioan Moța din Orăștie, și cu alții, și în înțelegere cu numeroși Nădlăcani, au ținut Duminecă în Nădlac, o adunare de alegători în care au spus poporului român și slovacesc prin însuflețite vorbiri, că de ce e vorba!

Și grosul alegătorilor amînduor popoarelor, plini de bărbătească hotărîre au proclamat de candidat al partidului naționalist cu programul din Congresul dela Budapesta, pe dl Dr. Ioan Suciu, jurându-se și conjurându-se a-l sprigini, ca să capete cât mai multe voturi, și a nu-și mai da voturile lor candidaților străini!

Decursul adunării.

Adunarea de candidare a avut loc în fața școlii române. Peste 1500 de Români și Slovaci erau de față și ascultau cuvîntările

frumoase și pline de căldură națională ce li-s'au rostit.

Părintele Marcovici din Nădlac a deschis adunarea arătînd însemnătatea pasului ce se face azi, care e începutul trecerii în faptă a frăției de luptă între Români și Slovaci, pentru drepturile popoarelor lor!

Deputatul Dr. Vlad le-a rostit apoi o înălțătoare vorbire, făcînd apel la inimile tuturor Românilor și Slovacilor buni, să pecetuiască frăția dintre ei prin pasul de azi, și așa să meargă în luptă, votînd cu naționalistul, ca mîndri să rămîna și Slovaci și Românii din depărtări!

Vrednicul tîner Slovac Fritsch, contabil la banca slovacă din Nădlac, a tălcuit apoi pe slovaceste Slovacilor de față, că despre ce e vorba și cu mult foc i-a îndemnat să se încălzească pentru idealul adunării de azi, strîngîndu-se și ei în jurul candidatului ce-l ridică Românii, care stă pe temeiul programului comun al Românilor și Slovacilor și Sârbilor!

Tînerul universitar G. Novacovici (Viena) a salutată apoi cu căldură în numele tinerimii universitare pornirea nobilă de azi, care va aduce laudă asupra Românilor și Slovacilor din cercul Nădlacului!

Preotul I. Moța (Orăștie) a făcut apel la inimi, ca să se sbațem toți a fi ocrotitorii celor lipsiți și oropsiți! Că Dumnezeu de aceea a lăsat învățați și bogați, ca să fie coperemînt și scut celor săraci și lipsiți. În cazul de față așa ne vom împlini chemarea pe placul lui D-zeu, dacă vom sprigini pe bărbatul, care mergînd eventual în dieta țării, să lupte acolo pentru poporul întreg, deci și pentru cei săraci și nedreptățiți, și acela e dintre toți candidații: Dr. I. Suciu, doritul acestor două popoare. Pe el dară să voteze tot alegătorul cu adevărat binevoitor poporului întreg!

Vorbirea dlui Dr. Suciu.

Intr'aceea candidatul Dr. Suciu, chemat de o comisie, sosește, și între aclamările multîmii își ține vorbirea-program: Stă pe temeiul înțelegerii dintre frunțașii Slovacilor, Românilor și Sârbilor la 1895 în Pesta, luptînd pentru desăvîrșita de-opotrivă îndreptățire a tuturor popoarelor din țară! Să nu fie unul fiu îndopat de „mamă“ cu toate bună-tățile, altul fiu mașter, dat mereu napoi!

„Că, zice, în războiu, când apărăm patria, să varsă sîngele Românului și a Slovacului, și a Sârbului și a Ungurului, și șiroaiele să se împreună și să amestecă, și nime nu întrebă care sînge de care a fost: tot a fost bine primit ca jertfă pentru patrie! Asemenea banul de dare să adună dela Român și dela Slovac și dela Ungur și dela Sârb, și să varsă în cassa țării și să mestecă și nu să cunoaște nici nu să întrebă care dela cine e, ci e fiecare bine primit pentru țară!

„Așa vrem noi să fie și cu împărțirea dreptății în această țară!“

Ea să fie dată tuturor a de-opotrivă, și să se reverse peste toate popoarele nepărtinitor!“

Cu acest program și pentru a lupta după aceste stări de lucruri, pășeste dînsul în acest cerc, și tot cel-ce ca și dsa și soții sei simte, să vie în ziua alegerii să voteze cu dînsul, arătînd că acestea sunt și ale lui dorințe!

Vorbirea e primită cu puternice aclamări! Dr. Vlad mai esplică din legea electorală, care de câțiva ani încoace pedepsește aspru și pe cel-ce îmbie bani alegătorilor, stricîndu-i și cumpărîndu-i, dar și pe alegătorul care primește! Li sfătuește să nu se lase nici cumpărați, nici înfricați, ci unu ca unu să vie în ziua alegerii să voteze cu candidatul nostru!

Părintele Marcovici încheie apoi adunarea cu frumoase cuvinte și îmbărbătări!

Trăiască steagul desfășurat prin această adunare!

*

Martii a fost mare adunare în Șeitin, Mercuri în Cenadul unguresc. Peste tot locul candidatul a fost primit cu multă însuflețire. Mii de oameni din aceste puternice comune, l'au salutată, cu pe tovarășii sei.

S'a constituit un puternic comitet electoral din frunțașii români din Nădlac, Cenad, Șeitin.

Foile slovacesti »Slovensky Tysdenik« etc. au îndemnat și ele pe Slovaci a merge cu Dr. Suciu. Frunțașul ziarist slovac Hoja a venit la fața locului stăruind printre frații sei a sprigini candidatura națională.

De să pornea lucrul nițel mai iute, nici o biruință deplină nu era eschisă.

Instalarea noului comite al comitatului Hunedoarei.

Raport special al »Libertății«.

Joi în 3 Martie n. a fost la Deva așezarea în scaun a noului comite suprem (fișpan) Ladislau Mara. Ea a decurs cu obicinutele ceremonii și în mijlocul unei mari interesări a publicului comitatului. Curiositate a fost multă. Însuflețire însă, nu s'ar putea spune că a fost, decât în cerc restrîns. Durere, că membri români ai congregației au plecat dela ședința de instalare, cu sufletul abătut, cu impresii posomorite, ba chiar necăjiți. Să va vedea de ce.

Consultarea Românilor.

Fusesse vorba, că Românii să se adune înainte de ședință, să se sfătuiască asupra ținutei în congregație, etc. S'au adunat vre-o 30 de membri, și alți mulți se aflau în oraș. Cei prezenți erau necăjiți că nu e de față nici președintele ales la Orăștie (care n'a primit alegerea), nici vicepreședinții, (dl protpp. Dămian n'a putut veni din cauze private, ear' Dr. Vlad aflînd de foarte impontantă lupta dela Nădlac a alergat acolo într'ajutor).

S'a ales președinte ad-hoc al adunării dl protpp. Domșa. Dsa, după-ce aruncă câteva bănueli și acuze asupra conferenței dela Orăștie, — propune ca azi să ne reprezinte dl Dr. Muntean, ca cel mai capabil și care a apărut mai bărbătește interesele noastre în congregație! Dr. Muntean primește și spune cum crede prezentarea desă Actul de azi nu e un act de curți

sie, cum gândesc unii, ci e un acționar eminente politic, căci doar fișpanul e cel mai marcat reprezentant al guvernului și al politicii lui oficiale în comitat! Ca atare deci trebuie și împințat așezarea în scaun a fișpanului, și răspunsul la vorbirea lui de acest punct de vedere are mai ales să fie inspirat!

Esplicarea aceasta corectă a d-lui Dr. Muntean, a plăcut mult celor prezenți și d-sa a fost chiar cu aclamațiuni primit a vorbi dară d-sa așa în numele grupării române.

Ba dl Dr. Oprîșa, foarte nemulțumit de absența celor dela conducerea aleasă la Orăștie, propune chiar, ca îndată după ședința festivă să revenim cu toții aici, și să constituim imediat clubul de nou, și să hotărîm asupra organizării lui, etc. Și în urma pășirii sale din conferință, Dr. Muntean apărea ca omul doririlor generale.

Ședința de instalare.

Deschiderea ei.

Protonotarul comitatens Bela Pogány deschide cu puține cuvinte ședința de instalare, la oarele 10. Notarul Misinsky cetește decretul prin care Maestatea Sa, la recomandarea guvernului Tisza, denuște pe Ladislau Mara de comite suprem al comitatului Hunedoarei. Un al doilea notar cetește cuvântul de rămas bun pe care viceșpanul L. Mara își ia rămas bun dela congregație și funcționarii comitatului, mulțumind pentru spriginul ce-i-au dat în slujba de viceșpan. Recunoaște însuși în scrisoarea sa de adio, că creațiuni mari în activitatea sa de viceșpan, nu poate arăta. Benedikty L. propune ca meritele lui să se înscrie la protocol. Să primește.

O comisie de 12, în frunte cu Bar. Nopcsa, Groful Toroczky, deputați, și în care sunt numiți și doi membri români: Protopresb. V. Domșa și G. Romanul, — merg să invite pe noul fișpan să se prezinte în ședința de instalare. El vine.

Protonotarul Pogány îl salută cu câteva cuvinte și-l provoacă să depună jurământ de credință în noua sa funcțiune. El joară credința cătră Tron, patrie, legi, ordinațiuni, etc.

Vorbirea fișpanului.

Noul comite așezându-se în scaun, își cetește vorbirea-program. Constată

că poziția de fișpan e poziție de dignitate împreună cu mare răspundere. Să va strădui să și-o împlinească conștientios.

Ajungând a-și face mărturisirea de credință politică, declară, că va rămânea aceea ce a fost decând ia parte la viața publică: *aderent neclintit al partidului politic liberal (gubernamental), principiile politice ale acestui partid îl vor conduce și în viitor, și nu se va speria de nimic în lupta pentru ducerea în îndeplinire a acestui program politic!* (Iar care este programul politic al partidului liberal gubernamental, o vedem și o simțim zilnic din purtarea guvernului și a organelor lui față de noi nemaghiarii! Red. „Lib.“).

Spune apoi, și dorește să fie bine accentuat acest lucru: că d-sa *nu poate recunoaște ca îndreptățită și la loc gruparea deosebită a locuitorilor comitatului după clase, naționalitate, limbă maternă, ori confesiune!* Iar premitând acestea, încolo fișpanul zice că va asculta cu dreptate pe locuitorii comitatului; nu va face deosebire de credință între unii și alții; în conducerea congregației nu va lăsa ca cineva să fie scurtat în dreptul său de vorbire; dorește să fie din parte-i accentuat în deosebi, că nu va face nici o deosebire între cei de o confesiune și cei de alta, cum nici între cei de o naționalitate și de alta, și nu va îngădui ca aceea, că cineva e de o confesiune ori de un neam, să-i fie ca un greumânt când își caută la autorități dreptul său! (O, de-ar da Dumnezeu că măcar atâta să fie așa! Red. „Lib.“).

Vede că viața economică a comitatului e remasă pe o treaptă înapoiată; n'avem viața industrială îndestulătoare. Dorește un avânt acestei vieți, dar inițiativa privată să pășească pe teren, să nu aștepte toate tot numai dela porneala guvernului.

Scolile și așezămintele publice dorește să fie susținute pe bazele de până acum. Susceptibilitățile lor sunt ușor de înțeles. Va cerca să nu le atingă dureros. Dar școala să nu se facă numai cu copii, ci și cu *poporul întreg*, cercând a-l lumina și conduce pe căile cele spre fericirea patriei, (înțelegeți, mă rog, care sunt acele căi, după principiile „liberale“ de azi! R. „L.“). Trebuie învă-

țat poporul câte toate, în evoluțiunea sa însă dl fișpan declară, că *formațiuni și grupări pe baze naționaliste*, confesionale ori de rang, *nu e interzis* să se facă, ci toată societatea să se desvoalte una!

Mai face câteva declarații frumoșunătoare urechii, — și cere spriginul tuturor factorilor în nesusințele sale. Repetite eljen-uri.

Răspunsurile.

Protonotarul Pogány îi răspunde cel dintâi, dorindu-i toate cele bune întru împlinirea programului ce a desfășurat și îl asigură de devotamentul și spriginul administrațiunii.

Gavriil Szentiványi (Soimus) rostește apoi o vorbire mare de salut și bune doriri. E bun orator dl Szentiványi, trece însă adese-ori în atât de mari exagerări, atât de formă, cât și de fond și de predare, încât era acuzi genant pentru însuși noul fișpan om mai modest decât pretensiv de exagerate preamăriri. Ear d-nul Sz. pune tot la a 3-a a 4-a frasă atâta tremur în vorbă, și se închina înaintea lui și clătina din cap transpus de fericire, cât părea că pe comitat l-a ajuns azi un noroc, care doar odată futr'un veac de se abate asupra unui colț de țeară. Cu un cuvânt: exagerat până la genare. Am auzit pe mulți chiar dintre Maghiari făcând pișcătoare glume pe conta acestui orator exaltat.

Ear ca Români n'avem decât dispreț față de orbitele și mioapele enunțaiuni naționale ale lui Szentiványi, care și el vede în noul fișpan pe acela care va duce cu pași mari desvoltarea în comitat a statului *național-maghiar*. Nădăduște mult și așteaptă mult dela el în privința asta! — Ofi!

Gr. Toroczky propune ca vorbirea fișpanului, ca și a lui Szentiványi, să fie luate în protocolul ședinței de azi. Să primește.

Vorbirea d-lui Dr. Muntean.

Dl Dr. Muntean se ridică și zice următoarele: Ilustrissime d-le comite! Sărbătoarea de azi n'ar fi deplină, dacă noi Români din comitat nu am da și noi espresiune simțimentelor noastre în limba noastră. Și trebuie să o facem aceasta cu atât mai ales, că oficiul de Comite suprem este un oficiu de caracter absolut politic, fiind comitele reprezentantul guvernului în comitat.

Ca fiu ilustru al acestui comitat, care ai stat mult în oficii în comitat, Români te cunosc, ilustrissime,

Și de sus,
Din nemărginirea seninului vênât,
De sus,
De peste mizeria zilei de azi
Și de ieri și de mâne,
Să răsune apoi

Hurra!
Iubilând
Chiotirea și hohotul risului tău,
Sarcastic,
Triumfător:
„Odi profanum vulgus,
„Odi et despice!“

Hurra!!!!

„Dar domnule doctor —
„Pecatele mele —
„La minți ești!?
„De-mi faci o gluceavă,
„Mai avan decât treizeci de treznete,
„Ori ca cincisprezece femei
„Glăsuind pe 'ndelete —
„Și-mi mai stai pe de-asupra
„Și încă pe-o astfel de vreme,
„Cu fereastra deschisă?
„Ori nu vezi, că vântul răzbește
„Potopul întreg de picuri de ploaie
în casă
„De-mi strică covoarele toate?!
„Doar nu le-am furat!...

Oh, da!
Și pe când bătrâna găzdoaică
Mi închide grăbită fereastra,
Ștergând cu șorțul potopul de picuri

ca pe un om *perfect și corect!* Și și ca om privat te cunosc ca model de corectitate!

Au fost însă momente, când din funcția ce ocupai, ca viceșpan, ne-ai insuflat și îngrijire, atunci când ai declarat odată în plinul acestei congregații, că *dorești realizarea statutului național maghiar!* Dar realizarea acelu stat nu se poate face decât cu nimicirea popoarelor nemaghiare. Iar întru-cât și azi ilustritatea Ta ai mai ținea la acel ideal (Ba s'o fi lăsat rău de el... Red. „L.“) apoi trebuie să știi, că ne vei afla pe noi Români din comitat pe toți în fața Ilustrității Tale, în luptă de apărare.

Dar de ne-au rămas ceva nedumeriri în inimi de pe timpul când ilustritatea Voastră ca vicecomite ați făcut acele declarații privitoare la statul național-maghiar, — pe acelea le socotim pe toate de aplatate, șterse, prin vorbirea-program de azi! Căci dacă cele desfășurate în vorbirea de azi a Il. Tale, se vor realiza, aceasta ar însemna *totală egalitate!* Doreșc ca programul ilustrității Tale *din cuvânt în cuvânt să se realizeze*, cu aceea corectitate, care Vă caracterizează, și atunci ați pus baza la rezolvarea celei mai importante chestii a acestei patrii, la chestia de naționalități!

Vă rog să lucrați cu toată tăria pentru îndeplinirea acelu program, să se creeze astfel baza înțelegerii dintre noi, — și pe toți *resvrătorii*, (? oare cine să fie aceștia? Red. „L.“) contra „bunei înțelegerii“, de ori-ce neam ar fi ei, Maghiari ori Români, pe toți să-i luați cu cea mai mare asprime la răspundere, ca nu pentru câte un om care nu-și pricepe chemarea, se suferă cauza comună (a înfrățirii adecă... Ungurii isbucnesc demonstrativ în eljen-uri la adresa oratorului).

Incheiu dorind, ca Dumnezeu să dea ca Ilustritatea Ta, ca comite, să poți tare mulți ani lucra la realizarea programului ce ne-ai dat! Și credem că cele zise în vorbirea program, nici nu vor rămânea promisiu numai.

Si cu atât mai vârtos vă doreșc toată prosperarea în funcția ce ocupați azi, cu cât ați primit această funcție din încrederea d-lui ministru-presedinte Tisza, care a spus în cunoscutul seu program, că recunoaște drepturile străvechi ale naționalităților. Si când Ilustritatea Ta ai primit postul de încredere din mâinile lui, l-ai primit *pe baza acelu program alui Tisza*. Ca să nu se facă însă scandalul și mai și, altul n'a mai luat cuvântul, deși toți simțeau, că în slabă lumină apar. De aceea mai vârtos te feliciti și-ți doresc la mulți ani! (Ungurii „eljen!“ Români tac isbiți de această vorbire neașteptată, și abia — 2 strigă „să trăiască!“...)

De-a latul ferestrii
Și sbicind păreul,
Ce dă să-i inunde covoarele —
Cum murmuie neînțeleș,
Țiștuind printre cei patru dinți,
Ce biata-i mai are în gură,
Așa, de-ți aduce aminte
De huetul morii,
Când nu mai are grăunțe...
Eu stau — hului de-odată
De sus,
Din sferile nemărginirii seninului vênât
De sus,
De-a dreptu'n mijlocul zilei de azi
Și de ieri și de mâne...
Și mă uit buimăcit împrejur —
Ah da!
Sunt aci,
La mine 'n odaie
Și 'n mijlocul ei mi-e masa
Și pe masă mie vrafal de cărți,
Rînjite de par'că m'ar ride:
„Hahaha!
„Că prea o luași dintr'odată
„Prin sferile înalte...
„Hoho!
„De-ocamdat' mai pe'njoasele
„Domnule doctor!“

Și au drept!
Și tu n'ai măcar ce răspunde
Șermanul meu suflet!
Tot dreptul,
Căci pân' ce s'ajungi, ca să bați
La porțile nemărginirii,

Conferința după ședință.

După ședință, abia s'au mai adunat 16-17 membri ca să reieie discuțiile de organizare și „să aleagă imediat alt comitet“, mai vrednic. Și și acești câți s'au adunat, erau unul ca altul mai deprimați de salutul ce s'a dat în numele lor la programul politic al fișpanului și al guvernului pe care el îl represintă.

Dl A. A. Nicoară, adict al dlui Muntean, a fost întâiul care i-a arătat pe față deplina nemulțumire cu vorbirea din ședință. Dl protopop Morariu asemenea, dl Dr. Oprîșa încă, și așa după oarecare discuții s'a stabilit să se facă o adresă cătră comitetul dela Orăștie, ca să iee lucrul început deja, în mână și să-l ducă cât mai repede pe calea organizării desevășite, așa cum va fi mai bine pentru toți membri și pentru cinstea clubului! Adresa asta a fost scrisă de toți cei de față.

Războiul între Rusia și Japonia.

În războiul ruso-iaponez a intervenit o mare întorsătură. De unde până acum toate statele se mărturiseau că vor rămânea neutrale, că nu se vor mesteca între războitori, ajuturând nici pe unul nici pe altul, — acum vine știre, că Coreea, pe hotarele căreia se va purta războiul, a încheiat tovărășie chiar de arme cu Japonia! Are de gând să trimită și ea trupe pe câmpul de luptă, care se lucreze și ele alături de cele iaponeze.

S'a încheiat contract anume între Japonia și Coreea în privința asta: Japonia asigură pe Coreea despre aceea, că neatârnia ei va rămânea neștirbită, și Japonia se obligă a-i da tot ajutorul pentru a introduce și ea, Coreea, înorile de lipsă în țară, prin care să se ridice repede pe o treaptă de cultură și putere, ca statele moderne.

Foiaia Matin din Paris are știrea că în părțile de Mează-Noapte a Coreei, s'ar fi dat o luptă aspră între 1 regiment de Căzaci rusești și 1 regiment de călăreți iaponezi. Căzaci (cei mai teribili și sălbateci soldați muscălești) au luat la goană pe iaponezi și le-au prins mulți cai.

Doamne, câte porțițe și porți
Iti mai stau înainte,
Inchise și greu zăvorite!...
Fă frumos dar la stânga împrejur
Dela porțile nemărginirii
Și 'ntoarce-te iarăși frumos-frumușel
La mormanul de pravile vechi
Și la vrafal de cărți, ce te-așteaptă
rînjite.

Așa zău, domnule doctor,
Că de nu te-i așterne
Cu tot dinadinsul pe carte,
Ca să-ți dai examenul,
Să-ți iai censura,
Se te faci avocat, cu diplomă, a avea,
Ori de-i sta chiar să pici la censura,
Hehei! Rușinea calea-ca-valea,
Dar unde mai crezi că-i afla
Pe 'ntinderea întregă
A plaiului nostru străbun:
Din Nistru și până la Tisa,
Din Hotin și până la țermurii mării —
Unde mai crezi că-i afla vre-o fată
O singură fată din dulcele fice a
Romei,

Să-și mai ridice ochii
Cu justă nădejde spre tine?!
Și unde mai crezi că-i afla vre-o mamă
O singură mamă numai,
Din toate mamele dulcilor fice a Romei,
Să-și mai aplece ochii,
Preagrațioasă spre tine?!

Așa zău domnule doctor!
Întăiu diploma și până la sigură, ca bază

FOIȚA

Preludii de primăvară.

Hoiho!
Ori nu vedeți,
Cum încalecă
Nori peste nori?!
Și cum vin vuetînd
Tot mai mulți, tot mai mari, tot mai
negri

Și cum cercue 'n roate nebune
Și cum se încalieră vîntul prin ei
Fluierînd, vîjeînd, șuerînd
Și răzbindu-i de-a valma!

Hoiho!
Și cum se face de-odată
Tot ceriul albastru o noapte adâncă,
O noapte ca 'n iad!
Hoiho!
Și de-odată s'aprinde
Năpraznic un fulger,
Șerpuind luminos prin ether!
Hoiho!
Și de-odat' să desprinde
Vifornic un trăznet,
Durduind sunător prin văzduh!
Hoiho!
Și cum se desghiață de-odată
ntregă natura din somnu-i de moarte
Și cum se trezesc dintr'odată
Puterile-i toate!

Hurra!
Tot ceriul întins
E o mare de spuză,
Cu valuri de pară,
Cu spumă de foc!

Hoiho!
Trezește-te și tu sufletul meu
Și rupe cătușele
Somnului greu, ce te ține legat!
Hurra!
Și avîntă-te sus,
Mai sus decât negura norilor negri,
Mai sus decât șerpii cei galbini de
fulger,

Mai sus decât vuetul groznic de
trăznet,

Sus, sus!
Cătră nemărginirile zăriștei vinete!
Hoiho!
Că focu-i viața
Și fulgeru-i sufletul
Și tunetu-i baterea inimii
Celor ce luptă!
Hurra!
Deșteaptă-te și tu sufletul meu
Și falnic întindeți aripile
Roșii de foc,
Ca din zăriștea lor,
Să pălească chiar galbinul fulger
Și de vîjetul lor,
S'amuțescă năpraznicul trăznet
Și negura norilor negri
Perind să se spulbere
Hoiho!

— Azi (în 1 Martie) a trecut cu pace întâiul tren de 25 vagoane, peste lacul Baical, pe ghiată! Bucuria trupelor că nu vor trebui să mai treacă pe jos.

— Oficiantii rusești spun, că trupele rusești, cari în calea lor spre Asia duse cu trenul până la uriașul lac Baical, trebuie să treacă peste acest lac pe ghiată, ca să urce iar trenul dela cealaltă margine a lui, — sufer grozav în vremea trecerii: Frigul e de peste 40° grade Celsius, și vânturi groasnice fac mari greutateți trupelor trecătoare. Ci-că până acum au înghetat peste 1000 de soldați din trupele ruse pe acest lac!

Mai sunt și mari crepături pe lac, în ghiată, și se crede că trenuri întregi au perit fără urmă pe el!

— Ofițerii ruși închiși de toate părțile în Port. Arthur, spun, că soartea lor și a cetății apărută de ei, e foarte strimtorată. Japonezii nu lase să le mai vină despre uscat mâncare nici betură. Toate s'au scumpit grozav în oraș. Și că cel mult de să mai pot împotrivi două săptămâni, apoi foamea fi va sili să se deede dlainici prinși Iaponezilor!

Toporul dela Hunedoara.

— Primarul Dănilă și soții —

Suntem mai măchniți, decât mai veseli când scriem aceste șire. Căci iată ce am aflat:

Săptămâna trecută a fost la Hunedoara alegerea de membri în reprezentanța orașului.

În reprezentanța acestui oraș intră ca aleși (afară de viriliști) 24 membri, din cari 12 aveau să se aleagă acum pe timp de 6 ani, și 12 să aleg peste 3 ani (tot din 3 în 3 ani să prenoesc jumătate din ei).

Avem cuvinte de a fi veseli de însuflețita luptă ce Românii buni au ridicat aci în jurul alegerii, dar ne măchnește purtarea trădătoare a câtorva uități de sine. Bunii români locali ajutați de generația tinărlă dină de bune porniri, știind că Românii au mare majoritate de voturi, au statorit o listă de 12 reprezentanți români, și s'au pus pe lucru și să țineau ca siguri de biruință.

Apoi celelalte vin ele toate de sine:

Te-alege ca sfetnic la casa orașului,
Faci gură — nu multă —
Să nu te strici nici cu domnii —
Dar totuși destulă
Să răsufle puțin și prin foile noastre;
Te-aleg și iai parte apoi
Și la lupta purtată-n județ —
Mu mult — dar atât,
Ca s'ajungă și numele tău
Cu litere rar tipărite în raportul gazetei;
Dai suprasolviri la petreceri,
Nu mult — dar grijești,
Ca s'ajungi cam în fruntea
Raportului public.
Faci o bancă apoi românească
La voi în oraș,
Nu doar c'ai voi s'ajungi tu la ea
Director, sau jurisconsult —
Ferească-te Domnul —
O faci pentru binele nației numai!
Ori dacă este bancă deja
Și-ți vine mai bine,
Îți cumperi vre-o acție-două,
Faci gură odată pe an, la bilanț,
Și îți o vorbire, din punct de vedere
juridic,
Garnisită bine cu cifre și 'n termini
înalti,
Atâta numai ca nime să nu te înțeleagă
Și uite numai, că 'ndată, o s'ajungi,
Ba membru în comisia care-cutare,
Ba chiar în Direcție —
Și ești pus în tâlpi:
Și văzut, și bine plătit!

Foarte brav s'au purtat în jurul acestei alegeri domnii Nicolae Dima, Dr. G. Dubleş, V. C. Osvadă, Alex. Dima jun., N. Macrea, Const. Dima, Nicolae Rimbaș jun., Petru Nicoară, Nic. Miloș, Nic. Albu, și alți mulți producând prin însuflețirea lor, o însuflețire rar văzută la poporul local pentru alegerile locale.

Și ar fi și biruit, dacă dintre Români nu se facem unii coadă de topor, ba dacă primarul nu se făcea nu coadă de topor, ci direct topor înveninat, care se tae în chip trădător la rădăcina trunchiului oropsitului seu neam!

Iată ce s'a întâmplat.

În ziua votării Românii s'au adunat la vot în număr frumos, și soartea alegerii mergea cu sorți schimbători, când lista română, când cea ungurească, (asta spriginită cu toate mijloacele, de oamenii administrației politice și a fabricii de fer, care se mobilisase ca de războiu), — ba norocul era mai mult pe partea listei române. Și cu toate că și măcelarul Stoichița, a mers contra listei române cu câțiva oameni ai sei, și cu toate că primarul împărțise vre-o 25 ședule ungurești între alegătorii cei atârnatători și mai slabi de inger, — totuși colea după-ameazi lista română era în biruință, și se aștepta numai încheierea orei, ca să rămână învingătoare.

Vezând aceasta „primejdie“, blândul primar *George Dănilă*, (ci-că ar fi român, ba și deputat la sinodul gr.-or. din Sibiu, de n'or fi numai povești acestea!) — se făcu de-odată aprig și iute și dăi cu telefonul cătră gară să-i trimită numai decât toți bacterii ce n'avuseseră vreme să vină și toți hăiducii orașului chiar și *bolnavii din pat a sculat, ca să voteze și ei, și așa, la avisul dănilă, veniră și aceste rămășițe desparate și votară, și bătură pe Români cu 3, zi: trei voturi!* Lista Românească a intrunit 140 voturi, cea ungurească 143!

Să-ți fie de bine decoratul primar al Hunedoarei. O cruce ai pe piept pentru „merite“, cere să-ți mai deede una. Că și în inimile Românior de bine s'a făcut prin aceasta cruce preste dta!

Mai scrii apoi iac'asa vre-un articol-două
La care-cutare gazetă,
Ca s'areți, că nici pe terenul de litere
Nu ești străin!
Hehei! S'atunci să vezi apoi
Domnule doctor,
Cum o să iee de-odată faima
Pe aripe numele tău
Și cum o s'ajungi dintr'odată
Bărbat, de însași providența trimis,
Pentru binele neamului tău
Și cum o să te chieame de-odată
Areopagul întreg al celorlalti
Bărbați, de providență trimiși —
Să iai parte
La consultări intime,
La conferențe naționale
Și cum o să aibă scaun
Așezarea cuvintelor tale —
Și cum veți lua hotăriri apoi,
Că iară-și din nou hotărî-veți,
Asupra veciniceii chestii:
Că face-vom ceva,
Ori n'o să mai facem nimic —
Că și până-acum ce-am făcut,
Prea mult am făcut
Pentru vecinicul bine al neamului!
Hehei! Că multe sunt relele
Bietului nostru popor
Și puținii sunt bărbații chieamați,
Cu puțință de sfat!
Așa zău domnule doctor!
Întâi diploma și pânea sigură, ca basă,
Și bani apoi, bani și... de zece-ori bani,
Că celelalte vin ele toate de sine:
Doar banu-i și vază și nume și glorie!

Românii buni de altfel n'au desperat. În viitor se vor ști apăra și mai bine de dușmanii dați acum de gol în mod atât de ticălos.

NOUȚĂȚI

Vicespan al comitatului Hunedoarei, după informațiile foii „Déva és V.“ nu va fi nici Török dela Hunedoara, dar nici Csulay ori Pogány din Deva, ci — Dr. Apáthy Árpád, fiscul comitatens. La combinația asta s'a ajuns ca să se pună capăt micilor intrigi și cortezări ce se începuseră pentru vicespanat. Având și calificare superioară față de ceialalti, alegerea lui Dr. Apáthy, se ia ca sigură.

Altoi. „Reuniunea Economică“ din Orăștie, capătă zilele astea 500 pruni bistriți altoiți, 100 nuci, 50 perseci și 50 caisimi, din pepiniera dela Mezöhegyes. Membri le capătă cu 14 cr. firul. Pe Vineri-Sâmbătă se vie cei-ce doresc a-și lua.

Meri, peri, și alte altoi, cum și pădureți, ne vin dela Geoagiu. Membri se grăbească a se înștiința care câte-i trebuie, ca să li-se păstreze.

În dietă vor urma zilele acestea scene viroase. În ședința dela 3 Martie (Joi), ministrul președinte Tisza a provocat pentru cea din urmă dată obstrucția să se lase de munca nimicitoare a împedecării dietei în funcționarea sa, că de unde nu, e silit a recurge la toate mijloacele pentru a nimici pe obstrucționisti. Întâiul lucru fi va fi, că va schimba regulamentul cel prea liberal de azi al dietei, care dă puțință obstrucției, și va face să se poată pune capăt la ori-ce discuție (lucru introdus în alte diete, d. e. și în România).

Obstrucționisti sunt furioși și nu vreau să se deede. Așa se crede că vor urma ședințe turbate în dietă, până vor fi învinși turbulenții.

Notarul public dela Hunedoara Iuliu Bonts s'a împușcat Vineri în 26 Febr., în un hotel din Lipova. El făcuse o grozăvenie de datorii, peste 180.000 cor., și în timpul din urmă ne-mai putându-le regula, dădea mereu la cambii false, scrise de el pe numele tatălui său și a surorii sale. A umplut băncile cu atari cam-

Și numai nebunii n'o știu și poezii,
Că nu este murmur de ape mai dulce,
Ca sunetul piesei de aur
Și că freamătul de frunze e simplu
nimica,
Pelângă duioasa fușnire a notei de-o mie.
Hehei! Și vorbă veche-i acea,
Că pânea te satură, nu razele lunei!

Așa zău domnule doctor!
Și când apoi — cu vreme — vei ținea
odată

Sieste, sus, pe balconul palatului propriu
Și neavând alta ce face,
Obosit de tăiatul atâtor cupoane —
Îți va rătăci privirea — cetindu-ți
jurnalul,

Și dinjos de linie — asupra foitei:
Hehei! Cât de conștii vei zimbii tu atunci
Din înălțimea balconului caselor proprii,
De naivitatea sârmanului tinăr poet,
Care-și aventă sufletul,
Pe aripi de foc juvenil,
Să se nalțe sus, sus,
Cătră nemărginirea seninului vână,
Ca de-acolo de sus,
De peste mizeria zilei de azi
Și de ieri și de mâne,
Să ride de lume — bietul naiv —
Sarcastic,
Triumfător:
„Odi profanum vulgus,
„Odiet despice!“

Victor Bontescu.

bii. Singure băncile din comit. Hunedoarei perd peste 40.000 pe care le-au dat acestui om pe cambii crezute bune, de fapt falsificări. O bancă făcuse arătare asupra lui. El a mers la tatăl-seu, notar public în Arad, rugându-l să-l scape plătindu-i datoriile. Tatăl-seu, care a mai plătit pentru el pe rând ca la 150.000 cor., a spus că nu mai poate, că ar trebui să rămână sêrac de tot cu toată familia. Atunci Iuliu Bonts a mers și s'a împușcat în burtă. A murit repede.

„Déva és Vidéke“ scrie, că în Hunedoara mulți sunt caventi pentru el pentru sume de câte 10—15.000 cor., cari acum au a plăți 2—3000 cor. unul, iar cu subscrieri false a înșelat banca „Dacia“ din Orăștie cu 10.000 cor., „Dévai elöleg. szöv.“ 6000 cor., „Ardeleana“ 3000 cor., pe una din Beszterczebánya cu 10.000 cor., apoi băncile din Hațeg, etc.

Adunarea gen. a Casinei rom. din Orăștie s'a amânat pe ziua de 10 Martie n. d. a. la orele 4 în localul casinei.

Strămutarea de locuință. Spre orientarea clienților mei anunț, că mi-am strămutat cancelaria advocațională în Strada principală în casa Issekutz Pál, lângă casa comitatului.

Dr. Iustin Pop avocat în Deva.

Producțiunea arangeată de corul dela Hunedoara în 20 Febr. a reușit cât se poate de bine! Bine cercetată; prestațiunile mulțumitoare pentru public; surprindere plăcută că corul (peste 40 de persoane) s'a prezentat întreg în costume naționale dela Hațeg și Orăștie. Venit peste 400 cor. din cari venit curat 240 cor! Raportul, primit prea târziu, îl dăm în numărul viitor.

Protopop român, în temniță. O dureroasă știre a isbit publicul românesc zilele astea. Protopopul gr.-or. Iuliu Dan dela Făgăraș a fost în 26 Febr. căutat de gendarmi, și găsindu-l în o cafenea, acolo l'au arestat îndată ducându-l la temniță. Să făcuse arătări asupra lui, că a falsificat mulțime de cambii, luând bani pe nume de oameni cari n'aveam știre de asta, iar ca agent al Albinei primea dela oameni bani pentru a-i trimite băncii ca ștergere din datorii și el trimitea numai cametele, așa că unii cari plățiseră datoria acuși de tot, azi se trespesc că datoria lor e tot întregă! Neorocitul are soție și doi copii. Arestarea lui a făcut colosală senzație!

O explicație. Articolul nostru din numărul trecut „Advocatul Dr. Pataky“ a fost înțeles de dl Dr. Pataky ca și cum prin acela am fi voit să-i atingem onoarea dsale personală.

Declarăm prin aceasta, că prin acel articol n'am avut de gând să atacăm pe numitul d. avocat în onoarea sa personală, precum nici nu l'am atacat, — căci întreg articolul e o expunere de fapte și o critică a ținutei dsale din punct de vedere național politic social, iar intenția ofensătoare a tost străină de noi.

Un învățacel se primește numai decât în prăvălia de manufactură a subscriului.

Să cunoască cât se poate și limbile maghiară și germană.

Să aibă măcar 2—3 clase gimnasiale.

Ioan Lăzăroiu
comerciant în Orăștie

Solnoc-Dobăca.

Printre multele comitate românești neorganizate nici măcar din punct de vedere local, decum doară în cadrul unei organizări generale naționale-politice, — este și comitatul Solnoc-Dobăca.

„Voința“, ziarul român dela Bistrița, are însă bune nădejdi, că și acolo se va încerca și va și reuși o organizare a puterilor

române de luptă. Ea scrie în numărul seu mai nou (27 Febr.) printre altele:

»Încă odată, noi privim cu toată încrederea spre viitorul acțiunilor românești din Solnoc-Dobăca, și nu ne temem că vom fi dați de gol.

»Un pas însămnat, cu care s'ar putea și ar fi bine să se înceapă este chiar acum de actualitate, și acela este inactivarea clubului comitatens român. Dacă se va avea în vedere numai lupta din congregație, după împrejurările de astăzi, poate, inactivarea clubului nu s'ar părea de o importanță extraordinară, — dar dacă se va ținea samă de mulțimea de lucrări căror clubul comitatens va putea și va avea titlu ca să le deede un impuls puternic; dacă se va ținea samă că Românii din Solnoc-Dobăca nu au nici o corporațiune, care să se simțească îndatorată și îndreptățită de a îmbrățișa și a purta cauzele publice, cari acum sunt avizate la aceea ce pot să facă pentru ele unele persoane singurite — atunci toți cei doritori de reculegere și avînt nu vor mai sta la indoială, ca să se facă, ori să nu se facă acel întâiu pas«

ULTIMĂ ȘTIRE

Dela Nădăac.

— Telegramă. —

Peste trei sute de alegători plini de însuflețire în jurul candidaturii național, — și alții prin oraș, se adună mereu.

Dușmanii candidării naționale însă i-au întins o cursă vicleană: au făcut pe trimișii naționali să întârzie candidarea! Protestele energice ale aderenților, respinse! Indignare și ferebere colosală în tabăra celor buni! Alegătorii înverșunați joară război cu atât mai crâncenă în viitor!

De încheiere.

În ziarul „Libertatea“ s'au pus câteva întrebări Domniei Sale D-lui I. A. Prodan, în chestia cerșetorilor sale pe tema „martirajului“ fictiv ce îl poartă în urma „șefiei“ sale la fosta redacție a fostei „Tribuna“.

D-sa a răspuns — și n'a răspuns. Redacțiile cinstite iau ciontat chilometricile — prostii, cu cari, în loc de răspuns la întrebările ce i-au fost puse, — a năvălit asupra mea. „Și-a aflat în fine o gazetă puțin cetită, care a publicat „răspunsul“ pe care mai întâi „Gazeta Transilvaniei“ l'a ciontat, — condusă de bunul simț al urbanității.

Aci, jurătorul I. A. Prodan, încearcă să mă mardărească pe mine cu noroiul în care s'a cufundat, grație bunei orindueli a firii, care pune stăvilă în calea aventurierilor, cari încearcă să se ridice între oameni cinstiți cu terorizare prin revolver și pumnal. Pumnalului I. A. Prodan, de sigur nu-și dă seama despre sfințenia jurământului, când aruncă asupra altuia acusa gravă a sperjuriului, de consecințele căruia a scăpat dumnealui, abia din grația dlui Gherman din Brad, care iertându-i miseriile ce i-le-a cauzat, a dat dovadă despre creștinești-i simțeminte, cari osândesc războiul.

Nici nu-l învredniceam pe dl I. P. de un răspuns cu toate că cel puțin un proces de calumnie prin presă l'ar fi desmetecit — poate, — eată însă că dl Gherman cunoscând starea adevărată a lucrurilor, scârbit de josnicia cu care dl P. încearcă să mă acuze și pe mine de păcatul grozav „al sperjuriului“, — fără să îl frugă, îmi trimite declarația de mai jos, — care mă dispensează de a mă pune în puțin onorifica poziție, anume de a nimici (pentru ochii lumii) acusele d-sale nesocotite și de a sta cu d-sa în polenică de personalitate.

Iată de ce mă bucur că ia altul cuvântul, ca să nu fiu necesitat să încep eu o poveste — cum bietul „clown“, care pentru 10 cor. a sârit din etaj, etc. etc.

Retac povestea și declar răfuiala de isprăvită numai cu atât, dacă D-sa va avea destul oxigen în sbuciumații creeri, — ca să tacă, da, dînsul să tacă. Altfel...

Acum însă, ca să convingă lumea de mărima dosei de nimernicie ce s'a putut concentra într'un om, fie acela chiar I. A. Prodan, dau declarația dlui Gherman:

Pro veritate!

Repetirea unei minciuni te îngrozește N. Forga.

Am cetit cele publicate de dl I. Prodan în nr. 28 al „Gazetei Transilvaniei“, din a. c. și am rămas înmărmurit de cutezanța dînsului. Credea dl I. Prodan, că sub firma de „fost prim-redactor al „Tribunei“ poate să spună neadeveruri negenat? Da! Repetirea unor neadeveruri în public m'a îngrozit și a sosit momentul să trag masca spre a vede fața dlui Prodan în toată nuditatea.

Afirmă dl Prodan că: „Din contră am susținut că articolul dlui Gherman a suferit schimbări operate în redacția „Tribunei“, pe aceasta în deplină conștiință cu cele petrecute, am jurat“.

Neadever patentat! Așa ceva nu ai cutezat să spui, și nu vei afla nici urmă în protocolul tribunalului. Din contra, eată ce ai spus fals când ți-s'a pus sub nas articolul „Reptiliile murdare“ apărut în nr. 122 al „Tribunei“ din 1902 — scris de d-ta sub cunoscuta-ți signatură „e“. Și anume, că: „nu știi de cine e scris acel articol „Reptiliile murdare“, că nu d-ta ai scris acel articol, că sub signatură „e“ se înțelege „estern“ ear' în șirul fașiunilor ai zis că: D-ta numai la „varietați“ ai scris în „Tribuna“ și nu ai scris articlu de fond și peste tot articli cu signatură „e“ sunt esterni. Adevărat tip de „prim-redactor“. Și încă tot afirmi că „nu ai fasonat fals“!

Eară relativ la articolul meu ai fasonat că: „nu știi dacă acela s'a publicat original ori modificat“. Acesta e purul adevăr dar' nu ce afirmi dumneata.

Afirmi d-le Prodan că: „manuscrisul dlui Gherman s'e perduse încă în vara anului 1902“. Ai spus aceasta în fața tribunalului, și ai spus neadever; pentru-că în epistola scrisă de d-ta, d-le Prodan, la 24 Noemvrie 1902 — după-ce ai fost ascultat la judele de instrucție Gödry — în calitate de redactor, și în numele redacțiunii afirmi că: „manuscrisul d-tale (al meu) e în mâinile redacțiunii“. Epistola-ți proprie ai vëzut-o aceluș la acte, și totuși mai ai cutezanța a afirma că vara în 1902 manuscrisul meu s'a pierdut! Nu ai predat la judele de instrucție manuscrisul meu, fiindcă nu acela l-ai publicat ci articolul scris de d-ta: „Reptiliile murdare“ după-cum însuși recunoști în numărul 137 al „Tribunei“ din 1902 și în declarația dată de d-ta, care s'a aceluș la acte.

Afirmă dl Prodan că: „dl V. E. Moldovan s'a insinuat de martor ocular binecunoscut al celor petrecute, pentru suma de 44 coroane cerute pentru conștiențioasă mărturisire sub jurământ, că eu aș fi autorul acestui articlu“. Și nu roșești d-le Prodan a scrie așa ceva? Advocatul meu Dr. Iustin Pop, a cerut în recurs ca să fie ascultați fostii membrii ai redacțiunii. G. Mohan redactor-responsabil illo-tempore, Dr. Vasile Meșter, Victor Lazar, Vasile E. Moldovan, și I. Băilă. Tabla regească din Cluj a și ordonat ascultarea noilor martori. Și dl Vasile E. Moldovan precum și G. Mohan și Dr. Meșter au fost ascutați la 23 Octomvrie 1903 în Sibiu depunând fașiuni categorice — analoge. Noii martori, în urma unui ordin legal s'au prezentat, dar' nu s'a insinuat nici unul. Nu cumva preținzi d-le Prodan că V. E. Moldovan s'e nu-și ceară spele la judecătorie? Pe Victor Lazar și Băilă, fiind trecuți în România, citațiile nu i-a aflat. Advocatul meu a cerut ca Victor La-

zar să fie ascultat pe cale diplomatică, dar' tabla regească nu a aflat de lipsă a mai asculta pe dl Victor Lazar, fiindcă din fașiunile sub jurământ a redactorilor G. Mohan, Dr. V. Meșter și Vas. E. Moldovan s'a dovedit că: autorul articolului „Reptiliile murdare“ signat cu „e“ ești d-ta, d-le Ioan Emil Prodan și cumcă d-ta ai scris articlu în „Tribuna“ sub signatură „e“. Nu ai decât să cetești fașiunile celor trei redactori amintiți, dle Prodan — cari sunt la Curie — și te vei convinge despre ce știi prea bine că: ai făcut fașiuni false — ergo cum ai jurat la tribunal? Așa cum ți-a spus-o verde dl Vas. E. Moldovan!

Pe basa fașiunilor celor 3 redactori la 17 Decembrie 1903, subsemnatul am fost achitat de tabla regească, ear' d-ta d-le Prodan, ai scăpat teafăr de sub pedeapsă fiindcă acuză asupra-ți nu era. Actorul fu condamnat la suportarea speșelor.

Zici că: „ai intentat proces de presă lui V. E. M.“ Prea bine! S'e nu trăești însă în credința că-ți mai crede cineva, chiar și dacă ai arată diploma de prim-redactor la apusa „Tribună“. Atăta deocamdată!

Brad la 22 Febr. 1904.

Ioan Gherman,
catechet, inv. în Brad.

Acum iară, ca să mă întorc la originea penibilei chestii, amintesc că dl Prodan a spus neadever și când în răspuns a afirmat că din România n'a primit nimic, de oare-ce dela o anumită instituție culturală a primit și bani! Atât!

București 1904.

Vasile E. Moldovan.

Publicare de licitare.

Pentru edificarea bisericii și repararea turnului din Cunța (Konca) tractul Mercurei, după planul și preliminarul aprobat de Prea Veneratul Consistor sub Nr. 387 Bis. 1904, și în conformitate cu dispozițiunea comitetului parochial din 14 Februarie a. c. prin aceasta se publică concurs cu terminul până la 14/27 Martie a. c. pe lângă prețul de strigare de 5039.53 cor

Intreprinzătorii doritori de a lua parte la licitațiune, sunt datorii a se insinua până la acel termen la oficiul parochial subsemnat și au să dovedească îndreptățirea legală la astfel de întreprinderi.

Licitațiunea verbală se va ținea în Cunța Duminecă în 14/27 Martie la 10 ore a. m. la oficiul parochial, numai dacă până la 14/27 Martie doritorii se vor fi insinuat.

În ziua licitațiunii, doritorii de a licita, au să depună vadiul de 10%, în suma rotundă de 500 cor. în bani gata, s'au în în hârtii de valoare cu drept de proprietate.

Celealalte condițiuni se pot lua dela oficiul parochial unde se află și planul cu preliminarul.

Cunța la 14/27 Feb. 1904.

Oficiul parochial gr.-or.

Stefan Morariu Ioan Oancea
paroch, preș. com. par. not. al comit. par.

Vidi:

Protopul Mercurei

Avram S. Pecurariu.

Sz. 107 — 1903. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonata.

Az algyógyi kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az „Ardeleana“ pénzintézet végrehajthatónak Grec Mária férj.

Boldor Szimionné homorodi lakos végrehajthatást szenvedő elleni 300 kor és 150 kor. tőkekövetelése és ezeknek járuléka iránti végrehajthatási ügyében a dévai kir. törvényszékhez tartozó algyógyi kir. jbiróság területén lévő Homorod községben fekvő s a homorodi 208 sztkjvben A + 3, 7, 9, 11, 18, 19, 22, 23 rdsz. 576—579, 1089, 1208b, 1209, 1210b, 1366b, 1367b. 1368, 4514/a. 4515, 4744 4927, 5262 hrsz. alatt a végrehajthatást szenvedett nevén felvett ingatlanokra összesen 804 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1904 évi márczius hó 31-ik napján d. e. 9 órakor Homorod község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiáltási áron alól is eladadni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingat. becsárának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Algyógy, 1904 évi január hó 5-én.

A kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Forgách,
kir. albiró.

Sz. 108 — 1903 tkvi.

Arverési hirdetményi kivonata.

Az algyógyi kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az „Ardeleana“ pénz- és hitelintézet végrehajthatónak Vaszi Petru nagy-rápoli lakos végrehajthatást szenvedő elleni 128 K tőke követelés és járuléka iránti végrehajthatási ügyében az algyógyi kir. jbiróság területén lévő nagy-és kis-rápoli 609 sz. tkjvben foglalt A + 8 rend. 291 hrsz. egész faház és udvarra, tehát a végrehajthatási törvény 156. §-a alapján a Vaszi Petru végrehajthatást szenvedő egy negyed-rész jutalékára kívül a Vaszi Petruné egy negyed-rész és a Koszta Nikulae két negyed-rész jutalékára is 320 K A + 9 rend. 232 hrsz. egész szőlőre, tehát a fentebbi társtulajdonosok jutalékára is, 4 K, A + 10 rend. 593 hrsz. egész legelőre, tehát a társtulajdonosok jutalékára is 6 K, A + 11 rdsh. 1223 hrsz. egész szántóföldre tehát a társtulajdonosok jutalékára is 176 K és a 18 rdsh. 4030 hrsz. egész szántóföldre, tehát a társtulajdonosok jutalékára is 128 K ezennel megállapított kikiáltási árban a C 1 alatt Vaszi Petru (Retu) javára bekebelezett személyi szolgalmi jog sérelme nélkül, az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi április hó 15-ik napján délelőtt 10 órakor Nagy-Rápoldon a község házában megtartandó nyilvános árverésen megállapított kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Algyógy 1903. évi november hó 18-án. A kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Forgách,
kir. albiró.

Szám. 1033-1903 tkvi.

Arverési hirdetményi kivonata.

A szásvárosi kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az „Ardeleana“ pénz- intézet végrehajthatónak Matej Alexa végrehajthatást szenvedő elleni 750 K tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajthatási ügyében a dévai kir. törvényszék (a szásvárosi kir. jbiróság) területén lévő a Kosztesden fekvő a kosztesdi 182. számú tkjvben A + 1 rd. 403. hrsz. ingatlanra 1200 Koronában az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1904. évi márczius hó 19-ik napján d. e. 9 órakor kosztesd község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Szásvároson, 1904. évi Február hó 1-én.

A kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Sohalmly,
kir. albiró.

Sz. 157 — 1903. végreh.

Arverési hirdetményi.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyulafehérvári kir. törvényszéknek 1903 évi 9381 sz. végzése következtében Dr. Margita János ügyvéd által képviselt „Zlagneana“ pénz és hitelintézet javára Midrea Aron ellen 40 K s jár. erejéig 1904 évi január hó 25-én foganatosított biztosítási végrehajthatás utján lefoglalt és 824 K. becsült következő ingóságok, u. m.: sarvasmarhák és takarmány nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. jbiróság 1903 évi V 598/2 sz. végzése folytán 40 K. tőkekövetelés ennek 1901 évi július hó 29 napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódij és eddig összesen 85 kor. 40 fl. biróilag már megállapított költségek erejéig Glod községében végrehajthatást szenvedő lakásán leendő eszközzésére 1904 márczius hó 15-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881 évi LX. t. cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Algyógy 1904 évi márczius hó 1 napján.

Ruszuly Imre
kir. bir. végrehajtó.

Sz. 109 — 1903. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonata.

Az algyógyi kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az „Ardeleana“ pénz- és hitelintézet végrehajthatónak Andrei Iosif és társai végrehajthatást szenvedők elleni 300 K tőke követelés és jár. iránti végrehajthatási ügyében az algyógyi kir. jbiróság területén lévő Rengenon fekvő a rengeti 52 sz. tkjvben A + 1 rend. 159/1 hrszra 20 K, A + 3 rend. 4471 hrszra. 63 K. A + 4 rend. 4491 a/1 hrszra. 2 K, A + 5 rend. 493 hrszra. 13 K, A + 6 rend. 4576 hrszra. 9 K. A + 7 rend. 4588 hrszra. 3 K, A + 9 rd. 5076/b hrszra. 93 K, A + 10 rend. 5161 hrszra. 21 K, A + 11 rend. 5189 hrszra. 22 K, A + 12 rend. 5264 hrszra. 49 K, A + 13 rend. 5388 hrszra. 33 K, A + 14 rend. 5395 hrszra. 35 K, A + 15 rend. 5548 hrszra. 18 K, A + 16 rend. 5578 hrszra. 24 K, A + 18 rend. 321/2 b/2 hrszra. 320 K, A + 18 rend. 322/2 b/2 hrszra. 105 K, ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi április hó 5-ik napján délelőtt 9 órakor Rengen község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladadni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Algyógy, 1904. évi január hó 7-én

A kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Forgách
kir. albiró.

Sz. 9449 — 1903. tkvi.

Arverési hirdetményi kivonata.

A dévai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy „Ardeleana“ pénz és hitelintézet szásvárosi lakos végrehajthatónak, Petrucz Áron maros-németi lakos végrehajthatást szenvedő elleni 234 K s jár. iránti végrehajthatási ügyében az 1881. LX. t.-cz. 144 §. alapján a 146. és 167. §§. értelmében a dévai kir. törvényszék, a dévai kir. jbiróság területén lévő Maros-Németh községben fekvő a maros-németi 47 sz. tkjvben A + 1 rdsh. 520 hrsz. alatt foglalt ingatlanból a Petrucz Áront illető 1/12 részre 21 K. 22 fillér a m.-németi 30 sz. tkjvben A + 1 rdsh. 149 hrsz. a. foglalt ingatlan 88 K. A + 2 rdsh. 189. 190 hrsz. a. foglalt ingatlan 390 K, A + 3 rdsh. 304. 305 hrsz. a. foglalt ingatlan 15 K. A + 4 rdsh. 481. 482 hrsz. a. foglalt ingatlan 122 K, A + 5 rd. 580 hrsz. a. foglalt ingatlan 633 K, A + 6 rd. 650. 651 hrsz. a. foglalt ingatlan 625 K ezenel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi április hó 5 napján d. e. 9 órakor Maros-Német község házában a megállapított kikiáltási áron alul is eladadni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% készpénzben vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni.

Déva, 1903. évi december hó 10-én.

Fábán,
kir. tszék.